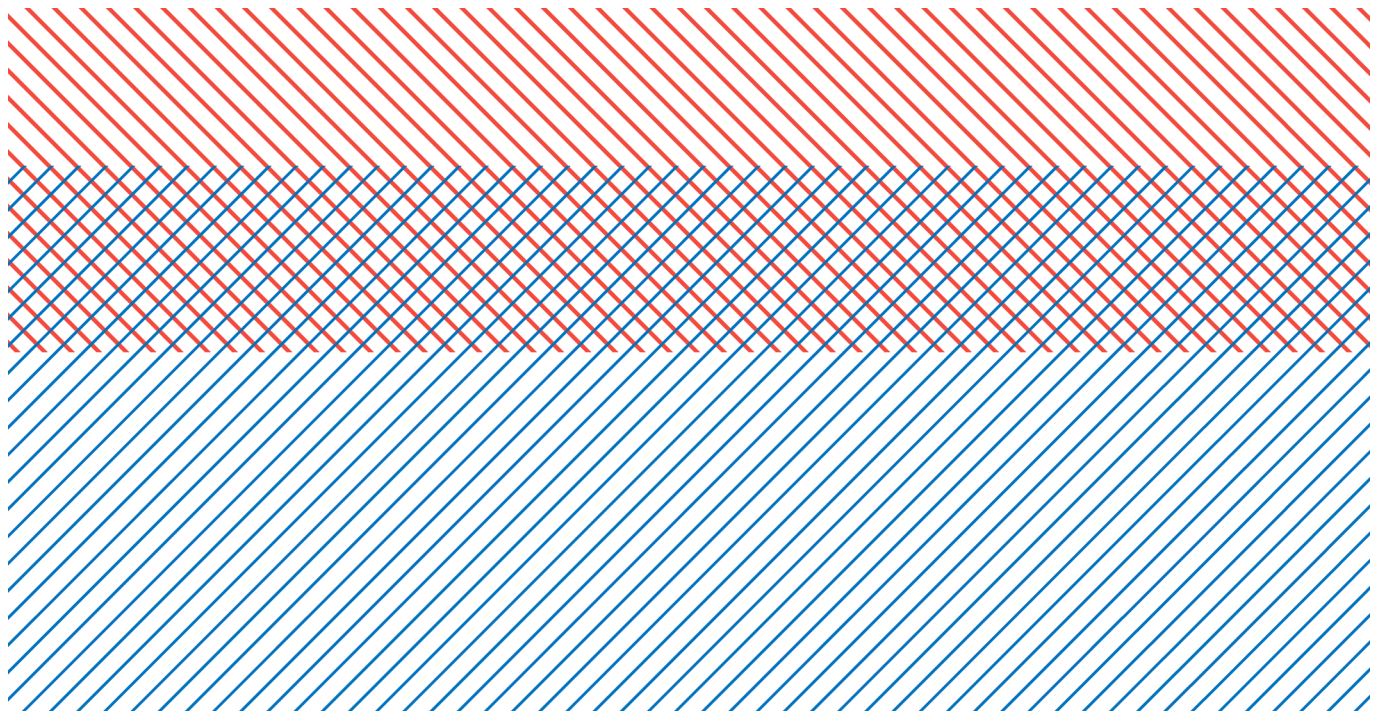


Opdatering af priser til vidensdatabasen i SØM

Politi, retsvæsen og kriminalforsorg samt sociale serviceydelser



Rasmus Højbjerg Jacobsen og Jakob Trane Ibsen

*Opdatering af priser til vidensdatabasen i SØM – Politi, retsvæsen og
kriminforsorg samt sociale serviceydelser*

© VIVE og forfatterne, 2021

e-ISBN: 978-87-7119-917-8

Projekt: 301781

Finansiering: Socialstyrelsen

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Denne rapport indeholder dokumentation af en række nye prisestimer, VIVE har leveret til vidensdatabasen i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM).

Priserne til vidensdatabasen dækker områderne politi, retsvæsen og kriminalforsorg samt sociale serviceydelser for voksne, der er to af de i alt elleve hovedområder for de økonomiske konsekvenser, der kan beregnes i SØM.

Dokumentationen er skrevet af projektchef Rasmus Højbjerg Jacobsen (projektleder) og chefanalytiker Jakob Trane Ibsen.

Rapporten har været gennemlæst af en intern reviewer i VIVE, ligesom den har gennemgået VIVEs interne kvalitetssikring.

Projektet er finansieret af Socialstyrelsen.

Hans Hummelgaard

Forsknings- og analysechef, VIVE Effektmåling

2021

Indhold

Sammenfatning	5
1 Indledning	6
1.1 Baggrund	6
1.2 To områder	6
1.3 Hensyn og afgrænsninger	7
1.4 Rapportens indhold	8
2 Politi, retsvæsen og kriminalforsorg	9
2.1 Hvad skal opgøres – afgrænsning i SØM	9
2.2 Anvendte data og estimater	9
2.3 Sammenfatning	15
3 Sociale serviceydelser	16
3.1 Hvad skal opgøres – afgrænsning i SØM	16
3.2 Anvendte data og estimater	16
3.3 Kilder og data i prisopdatering	18
3.4 Sammenfatning	19
Litteratur	21

Sammenfatning

Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM) er et beregningsværktøj til at beregne de økonomiske konsekvenser af succesfulde sociale indsatser.

Modellen er tilgængelig på Socialstyrelsens hjemmeside, og dokumentation for beregningsprincipper, metodiske valg, datakilder og afgrænsninger er indeholdt i tidligere rapporter for henholdsvis børne- og voksenområdet.

Den foreliggende rapport er et supplement til den tidligere dokumentation og indeholder en teknisk beskrivelse af opdaterede priser vedrørende områderne politi, retsvæsen og kriminalforsorg samt sociale serviceydelse.

Opdateringen ser overordnet således ud:

- **Politi, retsvæsen og kriminalforsorg:** VIVE har valgt at indarbejde nyere tal fra en analyse, som Justitsministeriets Forskningskontor har udarbejdet i anden sammenhæng. Justitsministeriet har i forbindelse med sin analyse, som VIVE anvender her, koordineret og samlet bidrag fra en række instanser inden for ministeriets ressort. Opdateringen betyder, at de tidligere estimater baseret på kilder publiceret i 2010 (som byggede på data og skøn fra 2005-2009) er blevet erstattet af nye estimater. Justitsministeriet fremhæver i sin rapport, at der er betydelige usikkerheder med prisestimerne på de forskellige områder. VIVEs vurdering er dog, at disse estimater bedre dækker den nuværende organisering på området end de tidligere benyttede tal, og dermed, usikkerhederne til trods, er anvendelige til SØMs formål.
- **Sociale serviceydelser:** Der er indarbejdet nye tal fra Socialpolitisk Redegørelse, der er en årlig udgivelse med bl.a. statistik og økonomi på socialområdet udgivet af Social- og Ældreministeriet. Redegørelsen indeholder de mest konsistente og gennemsigtige tilgængelige oplysninger.

De prisestimer, der er dokumenteret i denne rapport, vil kunne indarbejdes i SØM og gøres tilgængelige i næste modelversion (version 2.4) på Socialstyrelsens hjemmeside. Det kan give mening for en kommune, der tidligere har foretaget beregning af en indsats, at gennemføre beregningen igen med de opdaterede data, hvis beregningen vedrører de områder, de nye prisestimer dækker. Det er let at opdatere tidligere beregninger med de nye priser.

En del af arbejdet med SØM udgøres som hidtil af brugerens vurderinger af, i hvilket omfang målgrupper, effekter og priser i SØM passer til de konkrete formål, som brugeren sidder med, for at afgøre, om oplysningerne i SØMs vidensdatabase kan anvendes eller tilpasses den konkrete kontekst. For at kunne foretage den vurdering skal brugeren vide, hvad grundlaget for tallene i SØM er. Formålet med dokumentationen af SØM, hvoraf denne rapport dækker nyere priser på udvalgte områder, er at tilvejebringe den væsentligste viden om, hvilke data der har været benyttet, og hvilke til- og fravalg der er foretaget.

1 Indledning

1.1 Baggrund

Når der skal træffes beslutning om fx at iværksætte en ny indsats, er det vigtigt at kunne estimere de økonomiske virkninger af et forslag på tværs af områder i fx kommunen og på tværs af kommunale, regionale og statslige kasser.

SØM er et regneværktøj til beslutningsstøtte for forskellige instanser – primært kommunerne – til at løse denne opgave. Værktøjet indeholder:

- en *beregningsramme*, der beregner det samlede budgetøkonomiske nettoresultat ud fra brugerens input om indsats, succesrate mv.
- en *vidensdatabase*, der indeholder viden og estimer om udsatte målgrupper.

For den enkelte kommune kan det fx være vanskeligt og ressourcekrævende at opgøre niveau for og fordeling af udgifter på bestemte velfærdsydelser og målgrupper og konsistent dokumentere, hvordan udgifterne er opgjort. Vidensdatabasen i SØM giver den enkelte kommune mulighed for enten at anvende de estimer, der ligger i SØM, eller indsætte egne oplysninger, hvis de skønnes mere anvendelige, og sammenligne med de oplysninger, som er trukket ud fra nationale datakilder.

Der er behov for løbende at opdatere vidensgrundlaget i SØM. Denne rapport indeholder dokumentation for udvalgte priser til vidensdatabasen i SØM.

Brugere, som ønsker generelt indblik i beregningsprincipper, metodiske valg mv., kan læse den mere omfattende dokumentation heraf på henholdsvis børne- og voksenområdet¹ eller kortere formidling af modellen på Socialstyrelsens hjemmeside.²

Denne rapport indeholder en teknisk beskrivelse af datakilder, datavalg og -fravalg samt de antagelser, der ligger bag de opdaterede prisestimer. Rapportens primære læsere er derfor kommunale forvaltninger og andre aktører, der har brug for et mere præcist billede af, hvad der indgår i de opdaterede priser.

1.2 To områder

Rapporten indeholder opdaterede priser på to områder:

- Politi, retsvæsen og kriminalforsorg (4 priser)
- Sociale serviceydelser (12 priser).

For hvert område er der afdækket eksisterende viden, kilder og metoder vedrørende de udvalgte priser, og der er foretaget en beregning af priser fordelt på offentlige aktører ud fra forskellige gennemsnitsbetragtninger.

For alle priser er der tale om estimer for nationale gennemsnit, der kan anvendes i SØM. De faktiske priser på forskellige borgerforløb varierer i sagens natur meget, og det er svært at

¹ Se bl.a. Jacobsen et al. (2018), Jacobsen og Beuchert (2018) og Jacobsen et al. (2020).

² Link: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialstyrelsens-viden/som-og-okonomiske-analyser/som>

opgøre et 'typisk forløb', navnlig inden for de mere afgrænsede målgrupper, der kan indgå i et konkret budgetforslag. Det er ikke desto mindre nyttigt for en kommune at sammenligne egen vurdering i en konkret beregning med estimater for nationale gennemsnit.

1.3 Hensyn og afgrænsninger

Man kan opgøre enhedspriser for offentlige ydelser på en række måder, der tjener forskellige hensyn. En opgørelse indebærer derfor en balance mellem de forskellige hensyn, og en eller anden grad af afgrænsning.

De væsentligste overvejelser, der har ligget til grund for opdateringen af priser på de to områder, er:

- **Nøjagtighed kontra ressourceanvendelse**

Der er generelt meget stor spredning i den faktiske fordeling af ressourcer til borgere inden for forskellige instanser. Nogle kriminalsager tager meget længere tid at efterforske end andre. Socialsager og beskæftigelsessager varierer meget i omkostninger også inden for samme tilbud og inden for samme målgruppe. Videre er der administrative omkostninger, som det kan være svært at opgøre og tildele til enkeltområder. Endelig er der ofte udgifter til åbne tilbud, som benyttes i højere grad af SØM-målgrupperne end af gennemsnitsbefolkningen.

Anvendelsen i SØM er *gennemsnits*omkostninger til sagsbehandling, støtte, tilbud og straf *til den enkelte borger* i forskellige offentlige instanser og er således ikke beregnet eksplicit for SØMs målgrupper. På en række områder er det teknisk muligt at forfine gennemsnitsomkostningerne. For eksempel ville man formentlig til priserne inden for politi, retsvæsen og kriminalforsorg til denne rapport kunne anvende registerdata til en mere detaljeret opgørelse. En sådan præcisering ligger dog uden for rammerne af dette projekt.

- **Udgifter til den enkelte borger vs. udgifter vedrørende udgifter til andre personer**

For nogle borgere i SØM-målgrupperne kan der også være omkostninger, der vil berøre andre personer end individet selv. Det kan fx være pårørende, eller det kan være ofre for kriminelle handlinger begået af et individ fra en SØM-målgruppe. Sådanne omkostninger har en meget fremtrædende plads i større analyser inden for fx kriminalitetsområdet (Helweg-Larsen et al. 2010, Rambøll 2012, Rambøll 2018, Justitsministeriet 2018). I den nuværende udgave af SØM medregnes alene de økonomiske konsekvenser vedrørende den enkelte borger, der har modtaget indsatsen.

- **Enkelhed og gennemskuelighed**

Det skal være klart for brugeren af SØM, hvilke data der er anvendt, og hvilke antagelser der har ligget til grund for beregninger, fx om fordelingsnøgler. Fx opgør Kriminalforsorgen årligt omkostningerne til forskellige fængselspladser. For at danne en pris i SØM skal der arbejdes med en *antagelse om fordelingen* af den relevante SØM-målgruppe i forhold til forskellige typer af pladser, når der ikke eksisterer (eller det er relativt ressourcerelevende at danne) et datasæt, der kobler den indsats (eller straf), borgeren får, med den konkrete type plads.

I princippet kan man operere med forskellige værdier alt efter målgruppen. Men på de fleste områder findes der ikke enkle eller entydige mål, der kan ligge til grund for en fordelingsnøgle. Derfor har VIVE generelt, for enkelhedens skyld, valgt at operere med den samme fordeling for forskellige målgrupper, medmindre der findes relativt entydige mål, som fx anvendes i forvejen inden for det enkelte fagområde.

- **Reproducerbarhed og genkendelighed**

Det er en fordel, hvis data relativt enkelt kan reproducere, og kan genkendes sammenholdt med opgørelser fra målgruppen, der har anden anvendelse end SØM – og med tidligere opgørelser for målgruppen.

Samlet resulterer ovenstående overvejelser i to afgrænsninger i den opdatering af priser til SØM, som dokumenteres her:

- Ikke målgruppe-specifikke priser
 - ⇒ Brugere af modellen vil derfor kunne vælge at anvende et gennemsnitstal. Alternativt vil en bruger ud fra sit kendskab til målgruppen kunne foretage begrundede antagelser om, hvor denne ligger i forhold til gennemsnittet.
- Ingen omkostninger vedrørende pårørende eller ofre mv.
 - ⇒ For så vidt det er relevant i forhold til fx at forberede budgetforslag, henvises brugeren af SØM til studier, som har dette fokus (Helweg-Larsen et al. 2010).

1.4 Rapportens indhold

Rapporten er et supplement til den eksisterende dokumentation af SØM og de generelle metodiske valg herfra. I denne rapport er fokus udelukkende på *udvalgte priser*. Derfor gives blot en kort drøftelse af, hvad der skal opgøres, hvilke data og kilder der er tilgængelige, og hvilke tilpasninger der har været heri.

Hvert område gennemgås i et samlet afsnit struktureret på samme måde:

- Hvad skal opgøres – afgrænsning i SØM
- Anvendte data og estimater
- Sammenfatning.

2 Politi, retsvæsen og kriminalforsorg

2.1 Hvad skal opgøres – afgrænsning i SØM

De budget- og samfundsøkonomiske konsekvenser af kriminalitet er store, hvorfor dette område naturligt indgår i SØM. Udgifter ved kriminalitet vil typisk være noget af det, der er vanskeligst at give bud på fra en enkelt kommunes side.

SØM fokuserer på de *direkte udgifter*, der knytter sig til den enkelte udsatte borger. De økonomiske konsekvenser i SØM er ændringer i forbrug af offentlige ydelser og aktiviteter som følge af en succesfuld indsats – i dette tilfælde altså konsekvenser, der vedrører begåede kriminelle handlinger. Forebyggende tiltag eller sparede udgifter i den generelle befolknings privatøkonomi – eller i den kriminelles privatøkonomi – indgår ikke.

På området politi, retsvæsen og kriminalforsorg indgår der i SØM derfor alene priser om:

- Retssags- og efterforskningsomkostninger (3 priser)³
- Afsoningsomkostninger (1 pris).

I SØMs målgrupper indgår grupper af borgere, som har fået en dom for et kriminelt forhold. Derfor indeholder SØMs vidensdatabase estimater af konsekvenser for antallet af domme for kriminelle forhold, og for, hvor mange dage en person har modtaget har været indsat i fængsel.

Nedenfor gennemgås de data og kilder, som er anvendt ved opdateringen. Herefter gives en kort opsamling.

2.2 Anvendte data og estimater

2.2.1 Nye data vedrørende kriminalitet

SØMs vidensdatabase bygger på bedste forhåndenværende data og estimater. I de seneste år har man i Justitsministeriet i forbindelse med forskellige analyser udarbejdet prisskøn for en række forskellige kriminalitetstyper ud fra en mere detaljeret kategorisering, end de tre, som er nævnt ovenfor. Disse skøn har desuden taget udgangspunkt i aktuelle omkostningsprofiler og organisering i de berørte instanser. Disse er sammenfattet i Justitsministeriet (2018), hvor estimaterne er anvendt på en bestemt målgruppe: bandemedlemmer og rockere. I politiets bidrag til denne undersøgelse er der lagt til grund i estimatet af omkostninger, at der er tale om bandemedlemmer eller rockere. For domstole, anklagemyndighed og forsvarer baserer estimaterne sig på de enkelte retssagsforløb og retssagstyper, uanset målgruppen. Ligesom hos Rambøll (2012, 2019) finder Justitsministeriet, at det ikke er muligt at bryde omkostninger til *domstole* ned på forskellige sagsområder/gerningsforhold, men i stedet på sagstype, dvs. om der tale om en nævningesag, en domsmandssag, en tilståelsessag eller en sag uden domsmand. De enkelte kilder og deres anvendelighed til prisestimaterne til SØM diskuteres i det følgende.

³ Der anvendes tre kategorier, der oprindeligt stammer fra tidligere samfundsøkonomiske analyser på området (Helweg-Larsen et al. 2010, Rambøll 2012): a) Vold- eller sædelighedsforbrydelser, b) Indbrud, tyveri og hærværk, c) Færdselsloven og andre særlove.

VIVE vurderer, at Justitsministeriets estimer for omkostninger til retssagsforløb er de mest anvendelige og retvisende for den nuværende organisering, selvom de er udarbejdet til et andet formål og med en anden målgruppe. Alternativet ville være at fremskrive estimer som opgjort på baggrund af organiseringen i slutningen 2000-tallet. Justitsministeriets estimer er i deres publikation opgjort pr. sagsområde i 2018-priser pr. antal inden for den målgruppe, som er i fokus. Med sagsområde menes *typen af kriminalitet*, som er registreret på en gerningskode. I Justitsministeriets opgørelse fremlægges tal herfor for en afgrænset målgruppe (borgere, som indgår i Politiets Efterforskningsstøttedatabase, PED), men de estimerede priser knytter sig til *gerningskoderne*. VIVE har valgt at tage udgangspunkt i de opgjorte priser og gange disse på de fundne antal pr. gerningskode.

Denne fremgangsmåde indebærer en række væsentlige valg, der har betydning for, hvilke usikkerheder der knytter sig til estimerne. De væsentligste af disse valg og konsekvenserne heraf beskrives nedenfor.

1. Hvilke prisestimer anvendes og med hvilken tilpasning?

Valg: VIVE anvender som udgangspunkt de prisestimer, som Justitsministeriets Forskningsenhed har indsamlet i forbindelse med deres analyse af samfundsøkonomiske omkostninger ved bandekriminalitet. Der er i sagens natur meget stor spredning i udgifterne på tværs af sager. Nogle sager tager årevis at efterforske og føre sag om. Andre straffetlige forhold afgøres på stedet uden nævneværdig efterforskning. Nogle kriminelle forhold træffes der afgørelse om uden domstolene, fx hvis politiet udsteder en bøde. I Justitsministeriets opgørelse er politiets estimat tilpasset målgruppen af bandekriminelle og rockere, som efter deres vurdering er en mere omkostningskrævende gruppe end gennemsnittet.⁴ Det ville være ønskeligt med et estimat, der er knyttet direkte til SØMs målgrupper, men dette har ikke kunnet lade sig gøre inden for rammerne af projektet. Derfor er det VIVEs vurdering, at omkostninger til politiet er en smule overestimeret.

Konsekvens:

VIVE har anvendt prisestimer for sagsomkostninger til politi, domstole og anklagemyndighed direkte fra Justitsministeriets rapport. Det er væsentligt for brugeren at være opmærksom på, at dette medfører en vis overestimering af omkostningerne. Estimatet er fortsat behæftet med usikkerhed, men det er efter VIVEs vurdering anvendeligt i SØM-sammenhæng, og det er bedste bud på omkostningerne hertil.

⁴ I dokumentationen for Justitsministeriets opgørelse (Justitsministeriet 2018, p.13) bemærkes følgende: "Beregningerne tager udgangspunkt i antallet af sigtelser i 2016, hvor gerningsmanden på sigtelsestidspunktet var registreret i PED. Politiet har på baggrund af en høring oplyst skøn over udgifter pr. sigtelse – opdelt på forskellige kriminalitetskategorier.

- Omkostningerne er baseret på skøn over det gennemsnitlige omkostningsforbrug og tidsforbrug pr. sagsområde.
- Politiet oplyser, at udgifterne pr. sigtelse ud fra et politifagligt skøn er korrigeret for den gennemsnitlige merbelastning i banderelaterede sager. Det understreges, at det i Rigspolitiets systemer ikke er muligt at udtrække ressourceforbrug forbundet med at rejse sigtelser for forskellige typer af kriminalitet. Oplysningerne om Politiets omkostninger er derfor baseret på skøn.
- Skønnet indeholder alene ressourceforbruget til straffesagsbehandlingen i politiet, mens det er forudsat, at ressourceforbruget i den lokale anklagemyndighed indgår i estimatet fra Rigsadvokaten.
- Rigspolitiet bemærker, at skønnet er behæftet med en vis usikkerhed."

2. Hvilken målgruppes kriminalitet anvendes i SØM?

Valg: Det er ikke praktisk muligt at lave underinddeling på de forskellige målgrupper i SØMs vidensdatabase. Der er derfor taget udgangspunkt i den generelle befolknings kriminalitet som opgjort af Danmarks Statistik i Statistikbankens STRAF40.

Konsekvens:

Der anvendes et bredt udtryk for kriminalitet. Brugeren af SØM må vurdere i den enkelte beregning, om den givne målgruppe kan antages at have potentielle udgifter i det kriminalretslige system, som adskiller sig fra gennemsnittet af dem, som begår kriminalitet.

3. Hvilke strafferetlige afgørelser tæller med?

Valg: I Danmarks Statistiks registre sondres imellem en række afgørelsestyper: 1) Dom til frihedsstraf, 2) Bødeafgørelse, 3) Tiltalefrafald, 4) Tiltale undladt, samt 5) Anden afgørelse (fx ungdomskontrakt, advarsel, frifindelse, militær straf mv.). I SØMs opgørelse af konsekvenser for retlige afgørelser anvendes alle afgørelser som opgjort i Kriminalstatistikregistret, hvilket inkluderer alle de ovennævnte afgørelsestyper. Til vægtningen af priserne opgjort af Justitsministeriet anvender vi derfor *alle afgørelser* ud fra Statistikbankens STRAF40, hvor de enkelte arter af overtrædelser er fordelt ud på de kategorier, der anvendes af Justitsministeriet (2018).

Konsekvens:

Konsekvensen er, at SØM-estimatet udregnes som et vægtet gennemsnit af Justitsministeriets omkostningsopgørelse. Såfremt de afgørelser, der vedrører SØM-målgrupperne, er meget anderledes fordelt end landsgennemsnittet, vil det være en mulig fejlkilde.

4. Sagskompleks: Hovedforhold og biforhold

Valg: Som Danmarks Statistik redegør for, kan den strafferetlige afgørelse "bestå af ét eller flere forhold. En afgørelse med ét forhold betegnes som 'solosag', mens en afgørelse, hvor flere forhold er afgjort under ét, betegnes som et 'sagskompleks'. Et sagskompleks består af et hovedforhold (typisk det, der primært bidrager til straffastsættelsen og -udmålingen) og et eller flere biforhold (bisigtelser eller konfererede sager".⁵ For det enkelte forløb kan det være ret afgørende for omkostningerne, hvilket sagskompleks, der er tale om. For en generel betragtning, vil sager med et hovedforhold være mindre krævende end et med biforhold. Man kunne derfor ønske at berige estimatet med data om biforhold. Det vil dog kræve et omfattende dataarbejde at gennemføre. Derfor medregnes som en approksimation alene sager ud fra deres *hovedforhold*.

Konsekvens:

Konsekvensen af, at opgørelsen i dette trin er et 'nedre estimat' i forhold til det reelle ressourcetræk.

5. Sagstype hos domstolene: Beregning af vægtede gennemsnit i forhold til generelt gennemsnit og ikke pr. gerningskode

Valg: Hvordan sager afgøres (sagstypen), varierer meget imellem sagsområder (dvs. den type kriminalitet, som det vedrører). Vedrørende sagstyper skelnes hos domstolene imellem nævningesag, domsmandssag, tilståelsessager og sager uden domsmænd.

⁵ Danmarks Statistik:
<https://www.dst.dk/da/TilSalg/Forskningservice/Dokumentation/hoekvalitetsvariable/kriminalitet--afgoerelser>

Domstolsstyrelsen har for Justitsministeriet opgjort priser for de forskellige typer.⁶ Det har ikke været muligt til denne analyse at foretage en vægtning af sagstyper i forhold til sagsområder specifikt for SØMs målgrupper. Der er derfor beregnet et vægtet gennemsnit ud fra den generelle fordeling af sagstyper som opgjort af Domstolsstyrelsen.

Konsekvens:

VIVE vurderer, at for en gennemsnitsbetragtning vil et vægtet gennemsnit rimeligt afspejle den gennemsnitlige omkostning til domstolene på tværs af de forskellige sagstyper. Såfremt sagstyperne er væsentligt anderledes fordelt hos SØMs målgrupper end i den generelle befolkning, vil det være en mulig fejlkilde.

I hvert af de ovenstående valg er det muligt, at man med mere omfattende dataarbejde kunne tilnærme sig at få et mere fyldestgørende billede af SØM-priserne vedrørende politi, retsvæsen og kriminalforsorg. Til beregninger i SØM er det centrale dog, at man har nogle brede, helst nedre, estimater til rådighed. VIVE vurderer, at omkostningerne til politi og anklagemyndighed kan være let overvurderede ved at anvende Justitsministeriets opgørelser til bandekriminalitet, men vurderer samtidig, at der er tale om den bedst anvendelige kilde.

Nedenfor præsenteres udmøntningen af disse valg og deres resultater vedrørende først *sagsomkostninger* og dernæst *afsoningsomkostninger*. Endelig sammenholdes de nye estimater med de tidligere priser i SØM.

⁶ Domstolsstyrelsen har opgjort nogle priser 'i almindelighed' for de forskellige sagstyper, og hertil foretaget en justering af omkostningsprofilen for målgruppen bandekriminelle og rockere. VIVE anvender her prisen for de nævnte sager 'i almindelighed'. Se Justitsministeriet, 2018, p. 19.

Omkostninger til retsagsforløb (sagsomkostninger)

VIVE har foretaget en ny estimering på sagsomkostninger ud fra de principper, som fremgår af tabel 2.1.

Tabel 2.1 Principper for sagsomkostninger

	Opgørelse	Tilpasning til SØM
Politi	Der tages udgangspunkt i politiets estimater på baggrund af 2016-data. Politiet har til brug for Justitsministeriets rapport oplyst skøn over udgifter pr. sigtelse opdelt på forskellige kriminalitetskategorier. Omkostningerne er baseret på skøn over det gennemsnitlige omkostningsforbrug og tidsforbrug pr. sagsområde. Politiet har til Justitsministeriet oplyst, at udgifterne pr. sigtelse ud fra et politifagligt skøn er korrigeret for den gennemsnitlige merbelastning i banderelaterede sager. Det bemærkes desuden, at skønnet er behæftet med en vis usikkerhed. ⁷	Omkodning af gerningskoder til SØM-kategorier. Det er ikke muligt at opgøre fordelingen af forskellige strafferetlige forhold for SØM-målgrupperne hver for sig, eller samlet. Der tages derfor udgangspunkt i fordelingen blandt alle domfældte. Antagelse om, at der for kategorien Øvrig straffelov, herunder brugstyveri, kan anvendes estimat svarende til det angivne for 'særlov'. Derudover antages det også, at estimatet for 'særlov' kan anvendes for færdselsloven. I politiets opgørelse for Justitsministeriet skønnes der over politiets omkostninger forbundet med at rejse sigtelse. VIVE har som nævnt anvendt alle afgørelser, hvor der i sagens natur har været mindst en sigtelse. Vi har da anvendt politiets skøn for generelle omkostninger ved at rejse sigtelse over for målgruppen af bandekriminelle og rockere. Der beregnes et vægtet gennemsnit af alle gerningskategorier til de tre SØM-kategorier på baggrund af STRAF40 i Statistikbanken (2020-oplysninger).
Anklagemyndighed	Der tages udgangspunkt i anklagemyndighedens estimater på baggrund af 2016-data, der vedrører både tiltaler og øvrige afgørelser (inkluderer sager, hvor der ikke rejses tiltale, herunder visse tiltalefråald uden vilkår, undladelser af tiltale, opgivelser af påtale eller grundløse sigtelser).	Omkodning af gerningskoder til SØM-kategorier. Da det ikke er muligt at opgøre fordeling af tiltaler og øvrige afgørelser, regnes alene med domfældelser som opgjort i Statistikbankens STRAF40 (2020-oplysninger). Der beregnes et vægtet gennemsnit af alle gerningskategorier til de tre SØM-kategorier.
Forsvars- og bistandsadvokat	Der tages udgangspunkt i Rambølls estimat i 2012-priser på 3.104	Der p/l fremskrives.
Domstole	Der tages udgangspunkt i domstolenes udgiftsestimater for: Nævningesager (217.831) Domsmandssager (14.549) Tilståelsessager (3.283) Sager uden domsmænd (1.082)	Der beregnes et vægtet gennemsnit ud fra det samlede antal straffesager ved domstolene i første halvår 2019. Der anvendes gennemsnittet af antallet af modtagne og afsluttede straffesager. Derudover anvendes domstolsstyrelsens estimerede udgifter pr. sagstype til straffesager i almindelighed. Det højere estimat, som domstolsstyrelsen har opgjort for gruppen af bandekriminelle og rockere, anvendes ikke.

Kilde: Statistikbanken STRAF40, Justitsministeriet (2018), domstolenes statistik over straffesager (<https://www.domstol.dk/om-os/tal-og-fakta/straffesager/>) og Rambøll (2012).

Tabel 2.2 sammenfatter de beregnede udgiftsestimater for de tre kategorier for retsafgørelser til SØM. Som i den tidligere opgørelse er udgifter til forsvars- og bistandsadvokat samt domstole ikke forskellig for de tre typer. Dette skyldes, at det ikke har været muligt at finde opgørelser, der muliggør en opdeling på typer. Formodentlig vil der være en tendens til, at voldsager eller sager om sædelighedsforbrydelser, våbenlov og lov om euforiserende stoffer vil kræve mere end de øvrige typer, hvorfor denne fordeling kan undervurdere omkostningerne til disse forbrydelsestyper, men overvurdere omkostningerne for de øvrige typer.

⁷ Se Justitsministeriet 2018, p. 13.

Tabel 2.2 Oversigt over beregning for retssagsomkostninger

Type af forbrydelse	Politi 2021 p/l	Anklage- myndighed 2021 p/l	Forsvars- og bistands- advokat 2021 p/l	Domstol 2021 p/l	Samlet 2021 p/l
Volds- eller sædelighedsforbrydelser, våbenlov og lov om euforiserende stoffer	33.891	11.610	3.448	4.026	52.974
Indbrud, tyveri og hærværk	16.418	3.546	3.448	4.026	27.437
Færdselsloven og andre særlove	3.848	3.797	3.448	4.026	15.119

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Statistikbanken, Justitsministeriet (2018), domstolenes statistik over straffesager (<https://www.domstol.dk/om-os/tal-og-fakta/straffesager/>).

Omkostninger til afsoning

Der er stor forskel på, hvilken form for frihedsberøvelse man modtager på grund af en dom. De fleste pladser i danske fængsler er enten åbne pladser eller arrestpladser, og der er færrest lukkede pladser. Der er også stor forskel i omkostninger til henholdsvis lukkede fængsler, åbne fængsler og pensioner. Til beregningen af prisen til SØM anvendes et vægtet gennemsnit af priser i forhold til antallet af afsonere på de forskellige typer af afsoning. Der er anvendt seneste tilgængelige priser for afsoninger og antallet af afsonere. Dagstaksten for de forskellige afsoningstyper stammer fra Kriminalforsorgens opgørelser.⁸

Tabel 2.3 viser beregningen af prisen for en afsoningsdag.

Tabel 2.3 Beregning af pris for afsoning

	Takst 2020, kr. pr. døgn	Fordeling på fængselstyper, blandt alle afsonere, antal	Fordeling på fængselstyper, blandt alle afsonere, andel
Lukkede fængsler	2.039	1.044	0,521
Åbne fængsler	1.434	1.360	0,406
Pensioner	1.300	190	0,074
Vægtet gennemsnit	1.668		
2021 p/l	1.696		

Anm.: På grund af afrunding summer andelene ikke nødvendigvis til 1.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af oplysninger fra Kriminalforsorgen (<https://www.ft.dk/samling/20191/almindel/reu/spm/552/svar/1629761/2143078.pdf>) og <https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2020/08/kriminalforsorgens-statistik-2019.pdf>, tabel 3.18).

⁸ Takstoplysninger kan findes her: <https://www.ft.dk/samling/20191/almindel/reu/spm/552/svar/1629761/2143078.pdf>, mens antallet af indsatte stammer fra: <https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2020/08/kriminalforsorgens-statistik-2019.pdf>, Tabel 3.18.

2.3 Sammenfatning

I tabel 2.4 sammenholdes de nye estimater med de eksisterende i SØM.

Tabel 2.4 Sammenligning af nye og tidligere priser til SØM

	Samlet, nyt SØM estimat	Eksisterende SØM (vers. 2.3 og tidligere)	Ændring
<i>Sagsomkostninger pr. type af forbrydelse</i>	2021 p/l	2021 p/l	%
Volds- eller sædelighedsforbrydelser, våbenlov og lov om euforiserende stoffer	52.974	39.381	35
Indbrud, tyveri og hærværk	27.437	20.528	34
Færdselsloven og andre særlove	15.119	15.219	-1
<i>Afsoningsomkostninger, vægtet gennemsnit</i>			
Fængselsdage	1.696	1.662	2

Kilde: Egne beregninger.

Det ses, at der på to af priserne nu er beregnet betydeligt højere estimater, mens de to andre priser er stort set uændrede. På sagsomkostninger er der større ændringer for volds- og sædelighedsforbrydelser m.m. samt for indbrud, tyveri og hærværk på ca. 35 %. Dette skyldes først og fremmest, at der er ændret kilde for opgørelsen af udgifter til politi og anklagemyndighed. For færdsel og andre særlove samt for fængselsdage er der tale om meget små ændringer fra den nuværende (p/l-fremskrevne) pris.

Opgørelsesmetoden i de nye kilder er baseret på udgifter til efterforskning af bestemte typer af forbrydelser, mens den tidligere opgørelse alene var baseret på en opgørelse for voldsforbrydelser, som herefter var vægtet for de øvrige typer. Selvom den nye kilde for omkostningerne er baseret på rocker- og bandekriminalitet, hvilket ikke nødvendigvis er helt generaliserbart, så vurderer vi, at de nye kilder er mere retvisende end den gamle, da de indeholder skøn fra de relevante myndigheder om udgifter i den nuværende organisering.

Det kan derfor være hensigtsmæssigt for en bruger at genberegne tidligere businesscases, scenarieberegninger eller andet fra SØM med anvendelse af de nye priser, såfremt beregningen inddrager området politi, retsvæsen og kriminalforsorg.

3 Sociale serviceydelser

3.1 Hvad skal opgøres – afgrænsning i SØM

SØM-målgrupperne er i nogen grad defineret ved, at de modtager en eller anden form for social ydelse eller socialt tilbud i en given periode. Enhedspriserne kan variere meget på tværs af kommuner, og i en kommune kan man have et godt kendskab til egne enhedspriser. Derfor kan en kommune ønske at sætte sine egne priser ind.

Men selvom kommuner har godt kendskab til priserne på socialområdet, er der alligevel god grund til, at SØMs vidensdatabase indeholder et bud på et landsgennemsnit for disse priser. Det skyldes både, at ikke alle brugere af SØM er kommuner, hvorfor ikke alle har adgang til viden om priserne, og også at landspriserne kan tjene som et holdepunkt til sammenligninger på tværs af beregninger.

Ydelserne dækker i SØM en række tilbud vedrørende:

- Alkoholmisbrug og stofmisbrug
- Beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud
- Herberger
- Ledsageordninger
- Midlertidige og længerevarende botilbud
- Socialpædagogisk støtte
- Tilskud til personlig og praktisk hjælp.

3.2 Anvendte data og estimater

Der er anvendt to sæt af datakilder til de forskellige ydelser. Det ene sæt, som dækker næsten alle ydelser, er Socialpolitisk Redegørelse. Det andet sæt, som blot anvendes på en enkelt ydelse – Tilskud til personlig og praktisk hjælp efter § 95 i Serviceloven – består af en kobling af to estimater: Det ene estimat bygger på Danmarks Statistik-data om ydelsesmodtagere og udgifter; det andet estimat kommer fra 'Ballerup-analysen', som er udarbejdet af kommunerne i Region Hovedstaden.⁹ Nedenfor redegøres for kvaliteten og fremgangsmåden i de to kilder.

Kilde 1: Socialpolitisk Redegørelse

Social- og Ældreministeriet foretager jævnligt opgørelser af enhedspriser på tværs af landet, som afrapporteres i Socialpolitisk Redegørelse. VIVE anbefaler, at disse enhedspriser også anvendes i den nye version af SØM,¹⁰ da redegørelsen bygger på de bedste, tilgængelige aktivitets- og udgiftsdata fra kommunerne, og opererer med samme inddeling, som anvendes i SØM. Der er en enkelt aktivitet – Tilskud til personlig og praktisk hjælp – § 95 i serviceloven,

⁹ Ansvarlig for 'Ballerup-analysen' er Frederiksberg Kommune. Der henvises derfor til rapporten på følgende måde: Frederiksberg Kommune 2020: *Ballerup Benchmark R2019K*. https://rammeaftaleh.webnode.com/_files/200000676-5d7f85d7fa/Ballerup%20Benchmark%202019.%20Offentlig%20g%C3%A6ldende%20version%20pr.%2028092020.pdf

¹⁰ Der anvendes specifikt Socialpolitisk Redegørelse (2019), Bilag 1, p. 260, som er den nyeste opgørelse, vi har kunnet finde. Der er i Socialpolitisk Redegørelse 2020 foretaget en ny opgørelse af enhedsudgifter på børneområdet, og der er foretaget analyser af variation i udgifter pr. borger på voksenområdet på tværs af kommuner. Men der er ikke formidlet opdaterede enhedspriser på voksenområdet. Derfor anvendes opgørelsen fra 2019-udgaven.

som ikke er opgjort i redegørelsen. Her har VIVE foretaget egne beregninger på data fra Danmarks Statistik, koblet med en opgørelse fra 'Ballerup-analysen', der bygger på informationer fra kommuner i Region Hovedstaden.

Den generelle metode i Socialpolitisk Redegørelse er at tage de samlede udgifter, som er konteret på bestemte indsattstyper (der knytter sig til paragraffer i Lov om Social Service), og dividere disse med det samlede antal borgere eller forløb på den samme indsats. For nogle områder findes der ikke data for alle kommuner, og man har derfor beregnet enhedspriser ud fra en delmængde af kommunerne.

Siden første udgave af SØM er der sket en præcisering af kontoplan og registreringer, der generelt medfører nogle forskydninger i de opgjorte priser i Socialpolitisk Redegørelse og dermed i SØM. I sammenfatningen nedenfor kommenteres forskydningerne kort. De ses overordnet som udtryk for, at det nyere estimat er mere retvisende, snarere end realændringer i priser.

Selvom kontoplan og registreringspraksis er forbedret over de seneste år, er der fortsat opmærksomhedspunkter og usikkerheder, som knytter sig til opgørelsesmåden vedrørende de enkelte indsattstyper.

Social- og Ældreministeriet giver en nøjere redegørelse for disse indsattstyper i bilaget til Socialpolitisk Redegørelse. Her skal blot nævnes tre overordnede forhold, som man bør være opmærksom på i forbindelse med anvendelse af Redegørelsens estimater i SØM:

For det første er der nogle ydelser, der omfatter *få personer*, hvorfor en beregnet enhedsudgift er usikker. Det gælder "eksempelvis behandling efter serviceloven (§ 102) og kontaktperson for døvblinde (§ 98), der på landsplan omfatter i størrelsesordenen 100 eller derunder helårspersoner."¹¹

For det andet er der nogle *ydelse*, hvor kommunerne registrerer og kombinerer ydelserne forskelligt. Det gælder tilbud som "botilbud (§§ 107-108 i serviceloven) og botilbudslignende ophold (§ 105 i almenboligloven) i kombination med socialpædagogisk støtte (§ 85 i serviceloven). Opgørelsen af enhedsudgifterne til socialpædagogisk støtte, længerevarende ophold og midlertidigt ophold vurderes derfor at være mere usikker end opgørelsen af de øvrige enhedsudgifter".

For det tredje er der nogle *aktiviteter*, hvor der mangler afslutningsdatoer for forløb, fx på misbrugsbehandling. Social- og Indenrigsministeriet noterer herom følgende: "Det kan afspejle, at mange personer er i mere eller mindre permanent behandling, fx med antabus. Men det kan ifølge ministeriet også betyde, at enhedsudgiften er undervurderet."¹²

For en nærmere forståelse henviser VIVE til Socialpolitisk Redegørelsen, Bilag 1.

Kilde 2: Danmarks Statistik-data samt Ballerup Benchmark om Tilskud til personlig og praktisk hjælp

Med hensyn til ydelserne Tilskud til personlig og praktisk hjælp efter § 95 i serviceloven (i nogle sammenhænge betegnes denne som 'selvansat hjælper') findes der ikke noget generelt anvendt estimat for landet. VIVE har derfor dannet et estimat ud fra to kilder. Den ene er VIVES egne beregninger på data fra udvalgte kommuner, der over en længere periode har godkendt

¹¹ Socialpolitisk Redegørelse, 2019, p. 254.

¹² Socialpolitisk Redegørelse, 2019, p. 255.

aktivitetsdata, der ligger i Danmarks Statistik. Den anden er opgørelser fra kommunerne i Region Hovedstaden, der jævnligt sammenligner blandt andet enhedspriser i den såkaldte 'Ballerup-Benchmark'.¹³ I tabel 3.1 redegøres kort for opgørelsesmetode og opmærksomhedspunkter. Den endelige pris er udregnet som et simpelt gennemsnit af resultaterne fra de to beregningsmetoder.

Tabel 3.1 Oversigt over opgørelsesmetoder for priser for sociale serviceydelser

	VIVE beregning på DST data	Ballerup Benchmark
Data	<p>Der anvendes aktivitetsdata og udgiftsdata fra udvalgte kommuner fra følgende registre: <u>HAND05</u></p> <p>Denne statistik indeholder fuldtidspersoner på den enkelte ydelse pr. kommune, pr. år. <u>REGKC</u></p> <p>Denne statistik indeholder de bogførte nettoudgifter på den enkelte gruppering efter kontoplanen. Der er trukket data på <i>Drift – 5.38.39 Personlig støtte og pasning af personer med handicap mv. (servicelovens §§ 82 a – Grp. 1 Kontant tilskud til personlig og praktisk hjælp mv., som modtageren selv ansætter.</i></p> <p>For begge registre er der trukket data for 2019.</p>	<p>Der anvendes enhedspriser som opgjørt i Ballerup Benchmark. Benchmarken indeholder generelt data fra 28 kommuner. På denne ydelse er der dog kun 23 kommuner, som har angivet en enhedspris. Der anvendes et rent gennemsnit heraf.</p>
Databehandling	<p>Der er 45 kommuner i Danmark, som over for Danmarks Statistik har godkendt deres aktivitetsdata, der ligger til grund for HAND05. VIVE har herefter frasorteret kommuner, hvor der ingen aktivitet er, eller hvor der ikke er overensstemmelse mellem udgift og aktivitet.</p> <p>Tilbage er 38 kommuner med meget store forskelle i enhedspriser, hvor det er meget få, som har meget store udgifter (fra 2 mio. pr. år og opefter). VIVE har da valgt, for at lægge vægt på et konservativt skøn, alene at beregne gennemsnit af de 30 med 'lavest enhedspris', i spændet 229.000 til 1,7 mio. pr. år. Gennemsnittet for denne gruppe er 782.287 kr. i 2019 p/l.¹⁴</p>	<p>Kommunerne i Region Hovedstaden har produceret og valideret data.</p> <p>Ligesom i DST-data, er der meget store forskelle imellem kommunerne.</p> <p>Der er kommuner, hvor oplysningerne afviger fra dem, som er anført i DST.</p> <p>Der er opgjørt et gennemsnit af de 23 kommuners enhedspriser på 871.586 kr. i 2019 p/l.¹⁵</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Stor variation i enhedspriser, og usikkerheder i data.</p> <p>Det er relevant for en bruger af SØM at indsætte egne data herom.</p>	<p>Stor variation i enhedspriser og usikkerheder i data.</p> <p>Det er relevant for en bruger af SØM at indsætte egne data herom.</p>

3.3 Kilder og data i prisopdatering

Enhedspriserne pr. år pr. forløb for den enkelte foranstaltning er omregnet til en pris pr. døgn, der er indsat i SØM.¹⁶ Priserne til SØMs vidensdatabase fremgår af tabel 3.2.

¹³ Ballerup Benchmark R2019, Frederiksberg Kommune. Link: <https://www.rammeaftale-h.dk/da/udgivelser/a2020/>

¹⁴ Det drejer sig om følgende kommuner fra DST data: Svendborg, Kolding, Vejen, Frederiksberg, Syddjurs, Gladsaxe, Ikast-Brande, Rødovre, Norddjurs, Favrskov, Middelfart, Varde, Aarhus, Aalborg, Jammerbugt, Morsø, Lolland, Assens, Næstved, Odense, Stevns, Brøndby, Ballerup, Billund, Hedensted, Hillerød, Kerteminde, Hørsholm, Hjørring, Allerød.

¹⁵ Albertslund, Allerød, Ballerup, Bornholm, Brøndby, Egedal, Fredensborg, Frederikssund, Furesø, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Gribskov, Hillerød, Hvidovre, Høje-Taastrup, Hørsholm, Ishøj, København, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Rødovre, Vallensbæk.

¹⁶ Vedrørende beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud. I SØMs konsekvensdatabase er disse tilbud opgjørt samlet. Derfor er de også på omkostningssiden regnet sammen, selvom der findes separate priser i Socialpolitisk Redegørelse. Der er beregnet et vægtet gennemsnit ud fra de to tilbud, som anført i redegørelsens tabel 2 og tabel 3.

Tabel 3.2 Priser til SØMs vidensdatabase, sociale serviceydelser (kr. helårsbrug pr. dag)

Specifik pris	Kilde	Beregnet som	Fordelt på aktører	Pris til SØM 2021-p/l
Alkoholmisbrugsbehandling (SUL, § 141)	Socialpolitisk Redegørelse (2019), Bilag 1, p. 260	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	89
Stofmisbrugsbehandling, dag (SEL, § 101, SUL 142)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	204
Stofmisbrugsbehandling, døgn (SEL, § 101, SUL 142)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	2.376
Beskyttet besk. eller aktivitets - og samværstilbud (SEL, § 103 og § 104)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	480
Handicaphjælperordning, BPA (SEL, § 96)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	3.388
Herberg og forsorg (SEL, § 110)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Stat (50 %) Kommune (50 %)	1.087
Ledsagerordning (SEL, § 97)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	69
Længerevarende botilbud (SEL, § 108)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Stat (4,68 %) Kommune (95,32 %)	3.155
Midlertidige botilbud (SEL, § 107)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Stat (4,40 %) Kommune (95,60 %)	2.134
Soc.pæd. støtte i botilbudslign. almene boliger (ABL, § 105/115)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	1.723
Soc.pæd. støtte i eget hjem (SEL, § 85)	Socialpolitisk Redegørelse (2019)	Samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2018 (2021-priser)	Kommune	219
Tilskud til pers. og praktisk hjælp (SEL, § 95)	Egne beregninger på baggrund af DST samt Ballerup-analysen	Gennemsnitlige samlede driftsudgifter pr. helårsbruger i 2019, ekskl. kørsel og refusion pr. 18-64-årig. Der er ikke tilføjet overhead, da denne vurderes at være meget beskeden på denne ydelse, idet det er borgeren selv som forestår administration af ydelsen.	Kommune	2.339

Kilde: Socialpolitisk Redegørelse 2019, Bilag 1; Frederiksberg Kommune 2020. Danmarks Statistik

3.4 Sammenfatning

I tabel 3.3 sammenholdes de nye priser med de eksisterende i SØM. Som det ses, er estimaterne på de fleste indsatstyper lavere end i den tidligere udgave af SØM. Forskydningen i Social- og Ældreministeriets opgørelse skyldes efter VIVEs vurdering, som nævnt ovenfor, at man

har ændret konterings- og registreringspraksis. Konsekvensen af dette er efter VIVEs vurdering, at prisestimerne er de mest retvisende, der kan opnås inden for rammerne af denne undersøgelse.

Lemvigh (2018) viser, at der er ganske stor variation i enhedspriserne. For nogle brugere af SØM kan det derfor være nyttigt at sammenholde de nationale gennemsnit for sociale tilbud med kommunens egne priser. Dette gælder i særdeleshed for §§ 95-96, som både er en relativt ressourcekrævende ydelse, og som også er en ydelse, hvor der er store forskelle i enhedspriser imellem kommuner.

Tablet 3.3 Sammenligning af nye og gamle priser til SØM

Specifik pris, kr. pr. dag	Pris til SØM 2021-p/l	Pris SØM version 2.3 2021 p/l	Ændring i %
Alkoholmisbrugsbehandling (SUL, §141)	89	120	-26
Stofmisbrugsbehandling, dag (SEL, § 101, SUL 142)	204	209	-2
Stofmisbrugsbehandling, døgn (SEL, § 101, SUL 142)	2.376	2.073	15
Beskyttet beskæftigelse eller aktivitets- og samværstilbud (SEL, § 103 og § 104)	371	387	-4
Handicaphjælperordning (SEL, § 96)	3.388	2.948	15
Herberg og forsorg (SEL, § 110)	1.087	1.185	-8
Ledsagerordning (SEL, § 97)	69	115	-40
Længerevarende botilbud Længerevarende botilbud (SEL, § 108)	3.155	2.541	24
Midlertidige botilbud (SEL, § 107)	2.134	2.013	6
Soc.pæd. støtte i botilbudslign. almene boliger (ABL, § 105/115)	1.723	1.876	-8
Soc.pæd. støtte i eget hjem (SEL, § 85)	219	502	-56
Tilskud til personlig og praktisk hjælp (SEL, § 95)	2.339	1.310	79

Litteratur

- Frederiksberg Kommune (2020): *Ballerup Benchmark R2019K*. https://rammeaftaleh.webnode.com/_files/200000676-5d7f85d7fa/Ballerup%20Benchmark%202019.%20Offentlig%20g%C3%A6ldende%20version%20pr.%2028092020.pdf
- Helweg-Larsen, Karin; Marie Kruse, Jan Sørensen og Henrik Brønnum-Hansen (2010): *Vol-dens pris: Samfundsmæssige omkostninger ved vold mod kvinder*. København: Syd-dansk Universitet, Statens Institut for Folkesundhed.
- Jacobsen, Rasmus Højbjerg og Louise Beuchert (2018): *Den Socialøkonomiske Investe-ringsmodel: Udvidelse med udsatte børn og unge*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Jacobsen, Rasmus Højbjerg; Jacob Nielsen Arendt, Mette Verner, Marianne Schøler Kollin, Christine Halling og Kristian Kolstrup (2018): *Socialøkonomisk investeringsmodel (SØM). Dokumentation*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Jacobsen, Rasmus Højbjerg; Anne Brink Nandrup, Karl Fritjof Krassel og Rune Vammen Lesner (2020): *Tillægsmålgrupper til den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM)*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Justitsministeriet (2018): *Udvalgte samfundsøkonomiske omkostninger som følge af krimina-litet begået af medlemmer af kriminelle grupperinger*. København: Justitsministeriets Forskningskontor, juni 2018.
- Justitsministeriet (2020): *Opgørelse af Kriminalforsorgens udgifter formidlet som svar på Spørgsmål 552 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, 30. januar 2020*. Set på: <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/reu/spm/552/svar/1629761/2143078.pdf> [24. 3. 2021].
- Kriminalforsorgen (2020): *Statistik for indsatte*. Set på: <https://www.kriminalforsorgen.dk/wp-content/uploads/2020/08/kriminalforsorgens-statistik-2019.pdf> [24. 3. 2021].
- Lemvig, Kasper (2018): *Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksen-område – En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2017*. VIVE – Det Natio-nale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Rambøll (2012): *Analyse af de økonomiske konsekvenser på området for udsatte børn og unge*. København: Rambøll for Social- og Integrationsministeriet.
- Rambøll (2019): *Samfundsøkonomiske omkostninger ved vold*. København: Rambøll for Det Kriminalpræventive Råd, november 2019.
- Social- og Indenrigsministeriet (2019): *Socialpolitisk Redegørelse 2019*. København: Social- og Indenrigsministeriet.

VIDEN
VELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD